

SCHEMA

Appreciatie van architectuur

Architectuur is het creëren en definiëren van een ruimte door haar te omvatten.

1) Eerste appreciatie

Verwoord een eerste appreciatie van het gebouw. Dit zijn je 'vooroordelen'.

2) Onderzoek

Door middel van eigen analyse en opgezochte achtergrondinformatie onderzoek je het gebouw.

1. Functie

- Architectuur is een toegepaste kunstvorm en heeft dus ook een functie.
- Een gebouw (ruimte in een gebouw) heeft altijd een bepaalde functie. Plaats het in een van volgende algemene categorieën en specificeer dan verder.
 - Bescherming & beschutting van de mens (tegen natuur of vijanden).
 - Menselijke activiteiten: eten, slapen, werken, studeren, ontspannen, handel drijven, reizen, creatieve ontplooiing (kunst & cultuur), bidden enz.
 - Maatschappelijke functies: bestuur, gerecht, administratie, verkeer...
- Bekijk de functie in relatie tot de maatschappij/sociale context waar het gebouw deel van uitmaakt(e).

2. Beschrijving

2.1. Uitstraling

- Hoe zou je de uitstraling van het gebouw omschrijven? Wat roept het op?
- Je kunt eventueel aanvullen met adjectieven uit de adjectiefklok.

2.2. Exterieur

- Het exterieur kun je beschrijven aan de hand van basisvormen zoals kubussen, balken, cilinders, prisma's ('dakjes' e.a.), kegels, organische vormen enz. Maak eventueel onderscheid tussen voor- en zijaanzicht.
- Wat is de relatie tussen de gevel (façade) en de rest van het gebouw?
 - de gevel domineert de rest van het gebouw
 - gevel en bouwvolumes vormen een geheel
 - geen (echte) façade: bouwvolumes bepalen het uiterlijk van het gebouw
- Een gebouw kan een bepaald ritme (herhaling) en verschillende geledingen krijgen door herhaling van ramen, verdiepingen enz. Duid die aan en leg ze uit.
- Het exterieur wordt vaak vormgegeven met allerlei architecturale elementen en versieringen (ornamenten) die je kunt benoemen. Je kunt hun ordening beschrijven.
- Vanuit de beschrijving van het exterieur kun je eventueel ook de stijl van het gebouw herkennen. Zie hiervoor de kenmerken en afbeeldingen op de 'chronologie van de kunstgeschiedenis'.

2.3. Interieur

- Voor het interieur beschrijf je de structuur van de binnenverdeling, de functie van de verschillende onderdelen en zones (verblijfplaatsen, doorgangszone...).
- Soms maakt de aankleding (ornamenten) en het meubilair integraal deel uit van het gebouw.

3. Techniek

3.1. Materiaal

- Er zijn in architectuur zeer veel verschillende soorten materiaal ter beschikking, elk met specifieke fysische eigenschappen en ook een bepaalde uitstraling.
- Mogelijkheden: natuursteen, baksteen, hout, ijzer en staal, aluminium, beton, kunststoffen, glas, pleisterwerk enz.,
- Welke contrasten ontstaan door materiaalcombinaties?
 - Warme of koude materialen
 - Zware of lichte materialen
 - Natuurlijke of kunstmatige materialen
- Het gebruik van materialen weerspiegelt goddelijke of wereldlijke macht en prestige of geven bepaalde (maatschappelijke) waarden aan. Welke?

3.2. Kleur en lichtwerking

- Welke kleuren worden gebruikt?
- Hoe valt het licht?
- Welk effecten geeft dat? (o.a. immaterialiseren)
- Welke symbolische betekenis hebben de kleuren, het licht?

3.3. Constructie en bouwprincipe

- Architraafbouw
- Gewelfbouw
- Skeletbouw
 - Skelet zichtbaar? Hoe gemaakt? Effect?
 - Omgeven door gordijnwand? Welk materiaal?

4. Ordening

4.1. Ruimtewerking en verhoudingen

- Ruimtewerking: hoe komt de ruimte over
 - Evenwichtig, onrustig, strak, druk, intiem, gesloten, extravert, open, dynamisch, statisch enz.
 - Lijnen zorgen voor verticaliteit, horizontaliteit, diagonalen enz.
- De ruimtewerking is in grote mate afhankelijk van de verhoudingen. Deze zorgen ook voor samenhang in de verscheidenheid.
 - Gulden snede: $\pm 5/8$
 - Modulus: vaste lengte-eenheid die vermenigvuldigd wordt
 - ...

4.2. Grondplan, doorsnede, opstand

- Grondplan: welke kenmerken vallen op?
 - Centraalbouw
 - Rond centrum, geen richting (bel punt in het midden)
 - Gebaseerd op cirkel, veelhoek, Grieks kruis, ...
 - Langsbouw
 - Naar doel, duidelijke richting (pijl)
 - Gebaseerd op rechthoek, Romeins kruis, ...
 - Geen centrum of doel
 - Symbolische betekenis van het grondplan?
- Doorsnede: welke kenmerken vallen op?
 - Dwarsdoorsnede
 - Lengtedoorsnede
- Opstand: tweedimensionale tekening van de organisatie van een gevel, muur...
 - Hoe is de verdeling georganiseerd?
 - Welke verder kenmerken vallen op?

4.3. Inplanting

- Een gebouw wordt sterk bepaald door de inplanting in de omgeving
- Integreeren in omgeving of zich ervan afsluiten (contrasteren, domineren)

5. Relatie functionaliteit en esthetische meerwaarde

5.1. Functionaliteit

- Volledig gericht op de functie
 - Traditionele vorm van gebouw verwijst duidelijk naar functie
 - Niet-traditionele relatie tussen gebouw en functie
- Multifunctioneel gebouw: verschillende functies
- Geen verband tussen gebouw en functie
- Functionele elementen t.o.v. weinig/niet-functionele elementen. Welke aspecten zijn van bijzonder functioneel belang?
- Heeft de architect hierover expliciete ideeën?

5.2. Esthetische meerwaarde

- Waar is voor het gebouw de esthetische meerwaarde te vinden?
- Zijn de esthetische elementen veeleer toegevoegde ornamenten of zijn ze harmonisch geïntegreerd met de functionele elementen?

3) Tweede appreciatie

Verwoord een tweede appreciatie van het gebouw. Dit is je meer gefundeerde mening. Gebruik elementen uit je onderzoek om een genuanceerd te argumenteren.

Je kunt eventueel een tweede, diepgaander onderzoek starten.